

kultur

pensum

Hver uke utfordrer Universitas en student og en yfenskapelig ansatt til å gi tre anbefalinger om hva de mener bør være obligatorisk pensum for alle.

Mat: Ostekake på Cafe Cathedral (rett over gata for Arkaden på Karl Johan). Jeg ville levd på bare kake hvis jeg kunne, og denne er knallgod i tillegg til at stykkene er gigantiske.

Film: Der Baader Meinhof Komplex. Denne filmen har fått litt blanda kritikker, men jeg bet rett på, jeg. Det er klippet inn gamle nyhets-sendinger og annet materiale som gjør historien om den venstrextremistiske (terror)-grup- peringen RAF i Vest-Tyskland på 70- og 80-tallet troverdig og virkelighetsnær.

Arkitektur: Casa Poli. Dette kubeformede bygget finner du på Coliumo, en halvvei i Chile. Den utradisjonelle byggestilen i kombinasjon med landskapet rundt gjør dette til et de vakreste byggene jeg noensinne har sett. Her er det kvalitet, estetikk og funksjonalitet i skjønn forening. To kunstnerpar deler på dette huset som i tillegg til å være bolig, fungerer som atelier og galleri.

Musikk: Morton Subotnick: Silver Apples of the Moon, Wild Bull och Touch. Disse tre verkene fra slutten av 1960-årene er elektroakustiske klassikere som på grunn av sin detaljrikdom, tåler å bli hørt mange ganger.

Skuespill: Alfred Jarry: Ubu Roi. Ikke bare er han utrivelig, får Ubu, men har er også feig. Jarry er obligatorisk lesning for alle patafysikere (filosofen som studerer det som er hinsides metafysikken, journ. ann.)

Noter: J. S. Bach: Das Wohltempererte Klavier.

Nå snakker jeg om notene, ikke innspillinger. Stykket er utmerket som gjør det selv-musikk om man kan spille et klaverinstrument.

Identitet må være noe flytende, som defineres her og nå, mener Veronica Salinas. Monologen «Ident og Itet» omhandler hennes egen kultur- eller reise.

TEATER: – Familien min er halvt indiansk og halvt spansk. I Buenos Aires var det ikke populært å være indianer, og vi ble kalt «svarte hoder». På besøk hos min indianske bestemor i jungelen, gjorde barna narr av oss, fordi vi var fra byen, og fordi vi brukte sko. Da jeg kom til Norge, falt jeg tilbake til fremmedfølelsen jeg hadde den gang, forteller Veronica Salinas, skuespiller og tekstforfatter.

Til vanlig studerer hun spansk og portugisisk litteratur ved Universitetet i Oslo (UiO). Nå er hun snart premiereklar med monologen «Ident og Itet», som hun selv har skrevet, og framfører.

Monologen omhandler reisen som har formet hennes egen identitet.

– Jeg bodde i Argentina i 25 år, og har bodd i Norge i seks år. Hvem er jeg da? spør Salinas fra scenen.

Hun påpeker at denne problematikken ikke begrenser seg til nye landsmenn.

– En nordlending som flytter til Oslo og blir boende der, er ikke lenger nordlending. Hans identitet er også knyttet til Oslo, sier hun.

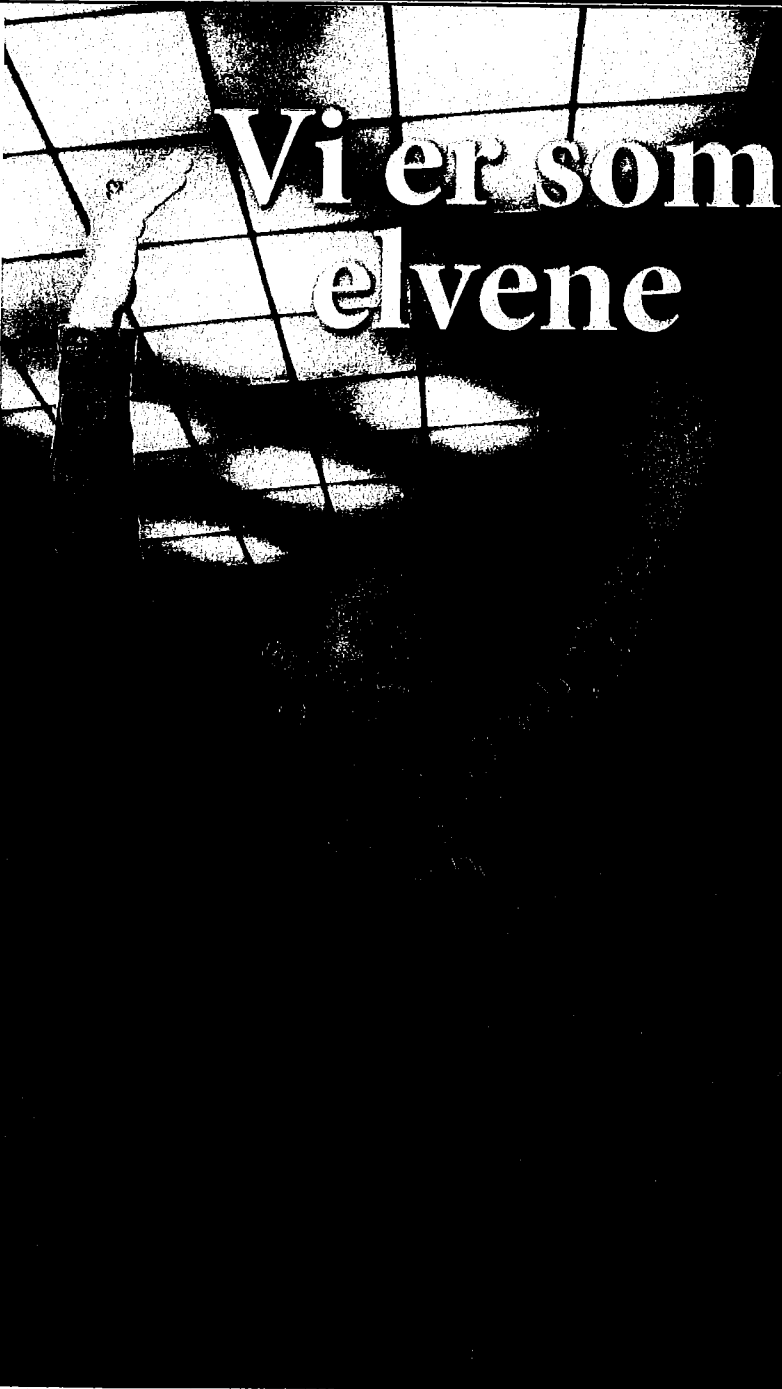
Rutinert skuespiller

Under framføringen må Salinas ta avstand til teksten, men hun føler likevel at det ligger en spesiell glede i å ha skrevet monologen selv.

Jeg er utdannet skuespiller ved Teaterhøgskolen i Buenos Aires, og jobbet med teater i fem år i Argentina. Det var vanskelig å legge fra meg teateret da jeg kom til Norge. Mens jeg jobbet i barnehage, skrev jeg historier til barna, om kuer som gikk på ski og hester som danset på line, sier hun.

Salinas fryktet at rolletilbudene skulle utebli i Norge, på grunn av språkproblemer. Nå har hun imidlertid medvirket i flere teateroppsetninger, og blir også å se i Barne-tv-serien «Et hemmelig rom», som sendes på NRK i desember. Likevel opplever hun at enkelte kulturelle referanser går henne hus forbi.

– Jeg har ikke vokst opp i Norge, jeg har ikke sett samme Barne-tv som dere, og jeg har ikke spist grøt siden jeg var liten. Av og til kan noen venner nevne en norsk komiker, og alle ler gjenskjennende, mens jeg ikke tør spørre hvem de snakker om. På den annen side har jeg nå også opplevd lignende situasjoner i Buenos Aires, fordi jeg ikke har vært der på seks år, forteller hun.

HVA ER IDENTITET? Veronica Salinas stiller spørsmålet i sin egenskrevne monolog og oppsetning «Ident og Itet».

Jeg og de andre

Salinas interesserer seg for den menneskelige identitetens omskiftelighet. Vår identitet er aldri fastsatt, men i konstant endring gjennom hele livet. I monologen skriver hun at *Jeg tenkte at identitet må være noe flytende, som defineres her og nå. Vi kan ikke være noe for alltid, vi er som elvene som renner og renner.*

Ikke alle er like bevisst på dette i møte med utlendinger.

– Noen går automatisk ut fra at jeg er au pair eller vaskehjelp, når vi møtes. Jeg er jo utlending, jeg

kan ikke være annet enn det, sier Salinas.

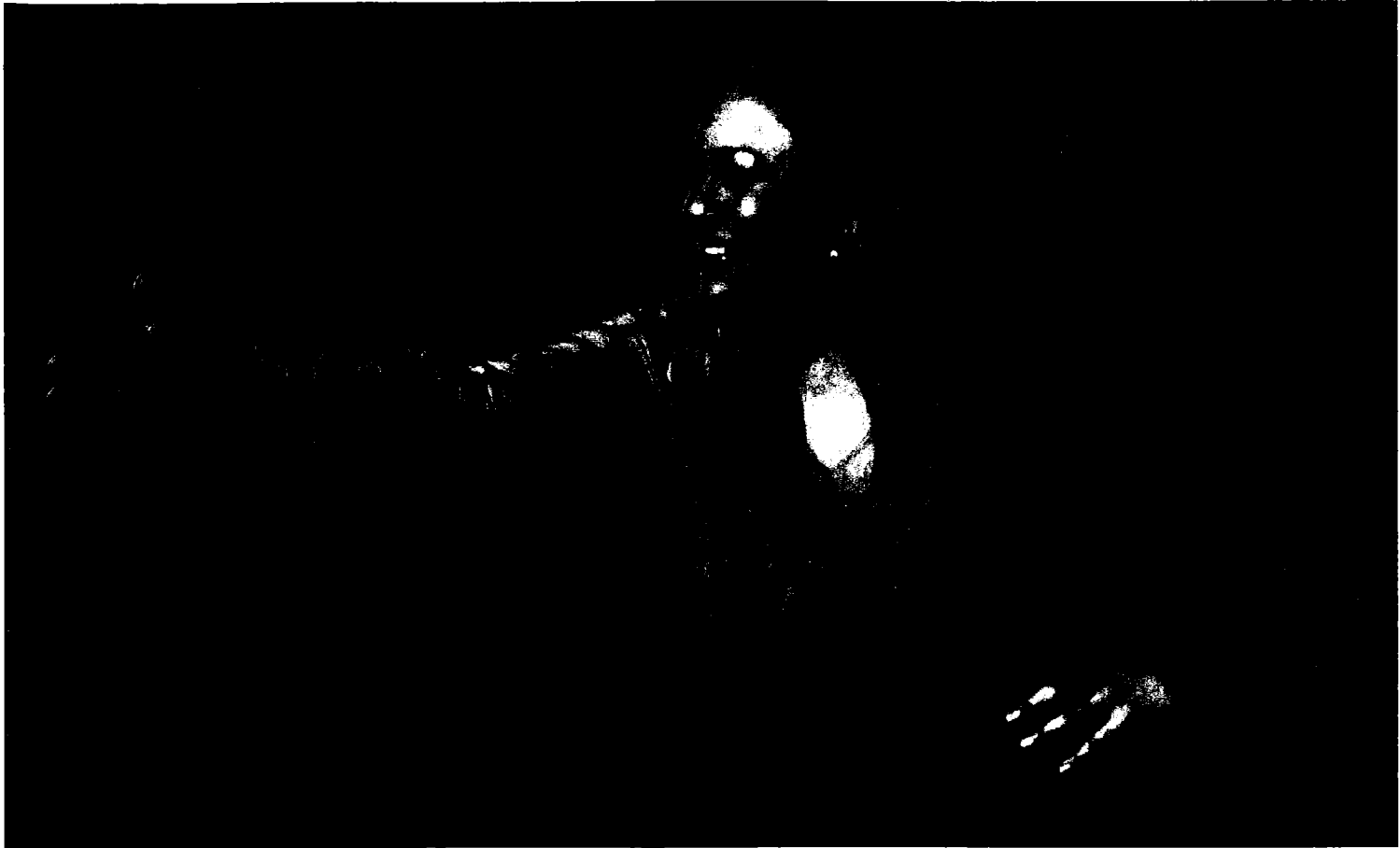
I noen tilfeller kan imidlertid også fremmedfiendtligheten vise seg å være innbilt.

– Det er ikke alltid andre oppfater oss slik vi tror de gjør. En gang så jeg litt for lenge på en kvinne fordi jeg syntes hun var så vakker. Da begynte hun å rette på klærne sine, og så usikker ut. Jeg gikk bort til henne og forklarte at jeg bare så på henne fordi hun var så vakker. Hun ble både glad og lettet.

Christine Skogen Nyhagen
Anders Aa. Hagen (foto)

«Ident og Itet»:

- Framføringen Mandag 10. november ble det utlyst til konkurranse om å få fram ny dramatisk teater til ete med en annen bakgrunn enn den enkle norske.
- Juryen ble forbløffet over 40 manus-kripter, men kun tre prosjekter ble valgt ut.
- «Ident og Itet» av Veronica Salinas, «Zippos av falsk Osman», og «Wind-høek» av Linda Gathu.
- Fredag 7. november vises de tre nye stemmene i Bilksteatret Lille sal i Nydalen.

MØTER SEG SELV: Veronica Salinas tar et oppgjør med sin egen barndom i «Ident og Itet».

FOTO: RAM GUPTA

Identitetsmøte på museet

– Det er utrolig spennende, særlig i vårt lokalsamfunn der den gjennomsnittlige botiden er fem år. Jeg pleier å si at svalbardfolk ikke har røtter, men vinger. Det er et ypperlig utgangspunkt for å reflektere over identiteten din, hvem du er og hva du bærer med deg når du kommer hit, sier Hultgreen.

Hun forteller at museene i Norge har blitt sterkt oppfordret til å ta i bruk nye formidlingsformer, i forbindelse med en utredning som nylig kom om museenes framtid.

– Vår utfordring er hvordan vi skal møte et større og bredere publikum, med fokus på mangfoldsperspektivet. Hvordan vi skal nå også folk fra andre nasjoner, sier Hultgreen.

Samarbeidet med Veronica Salinas kom i gang da Salinas kontaktet museet, med forespørsel om de ønsket å sette opp stykket. Svalbard Museum fikk for to år siden 20.000 kroner som egentlig skulle brukes til «Mangfoldsåret 2008», men på grunn av personalmangel og knappe ressurser ble ikke dette

arrangementet markert. Museet har i stedet fått lov av Longyearbyen lokalstyre til å omdisponere pengene og bruke dem på å sette opp «Ident og Itet».

Intim forestilling

– Vi ønsker å gå bredt ut og invitere til en liten teaterforestilling med enkel servering. Det blir en mulighet for folk som ikke har vært på museet før til å komme. Jeg vet at det fortsatt er noen i Longyearbyen som ikke har vært her, sier Hultgreen.

Forestillingen skal vises inne i selve utstillingen.

– Det er for å få intimiteten og omgivelsene, og minne oss på at vi er i et fangst- og gruvesamfunn. Så kommer det en stemme fra Argentina, som har bodd lenge i Norge, og tvinger oss til å tenke på hvem vi er og hvem vi vil være, hvor vi kommer fra, og om vi har fått erfaringer ved å bo her som har endret vår identitet, sier Hultgreen.

Veronica Salinas håper også at publikum vil delta i diskusjonen etter forestillingen. Ved tidligere oppsetninger har hun opplevd

at folk blir sittende i flere timer å prate.

– Det er en måte å åpne dørene, og sette seg ned og prate, som fungerer fint. Jeg gleder meg, sier skuespilleren.

– Hvorfor er det så viktig å finne sin identitet?

– Hvis man vet hvem man er,

kan man møte hverandre. Hvis man ikke vet hvem man er, er det vanskelig. Det er et flott utgangspunkt for alt å vite hvem man er, svarer Salinas.

«Identitet kan ikke være en museumsgjenstand. Uforanderlig. Stående. Stille i en glassmonter.»

Nedgang for Svalbard Museum

■ Svalbard Museum har hatt færre besøkende i år enn i fjor.

– Vi hadde en nedgang i vår, og i september har vi hatt en liten nedgang. Vi regner med en jevn nedgang utover vinteren fordi Spitsbergen Travel ikke har de store gruppene lenger. Det er en effekt av finanskrisen, at bedrifter som legger turer til Svalbard er i klar nedgang, sier museumsdirektør Tora Hultgreen.

I juli og august hadde museet imidlertid samme besøkstall som i fjor.

– Det er vi veldig positivt overrasket over, sier Hultgreen.

– Hvordan er fordelingen av turister og fastboende?

– Utover høsten får lokalbefolkningen mye besøk fra fastlandet og pleier da å ta en tur innom. Så vi har et jevnt sig av besøkende fra byen. Vi har reflektert over hvordan vi skal forholde oss for å få flere lokale, og en mulighet er å invitere bedriftene i byen, svarer Hultgreen.

Museet vurderer også om de skal ha flere arrangementer i fremtiden, som teaterstykker.

– Det har vi en stadig refleksjon omkring. Det er et flott museum og et flott hus som kan brukes, sier Hultgreen.

Svalbard Museum setter opp teaterstykket «Ident og Itet» med den argentinske skuespilleren Veronica Salinas.

»Karine Nigar Aarskog

■ «Hva er min identitet? Jeg tenker at identitet må være noe flytende, som defineres her og nå, jeg kan ikke være noe for alltid. Vi er som elvene, vi renner og renner. Jeg er ikke lenger den jeg var, jeg er noe annerledes.»

Utdraget er hentet fra monologen «Ident og Itet» som vises på Svalbard Museum 19. november. Stykket er skrevet av Veronica Salinas, som også fremfører monologen. Med seg har hun Per Einar Watle på gitar.

Ble mobbet

Teaterstykket er selvbiografisk, og Salinas deler sine barndomsminner med publikum. Hun bruker sitt eget liv som materiale og tar med tilskuerne til Argentinas hovedstad Buenos Aires, og til Nord-Argentina der hennes indianske bestemor bor. Som barn levde Veronica Salinas i to kulturer, og det er denne doble erfaringen hun tar med seg til Norge.

– Vi som så indianske ut ble kalt svarthuder i Buenos Aires. Jeg ble mobbet, og guttene kastet stein og spyttet på meg fordi jeg ikke var blond. Jeg slet veldig med det, og i mange år likte jeg ikke å være den jeg var, forteller Salinas.

Etter hvert som hun ble voksen klarte hun likevel å bli stolt av hvem hun var. Men da hun måtte reise til Norge fordi hun ikke fikk jobb i Argentina, opplevde hun på nytt å bli utfordret på sin identitet.

– Jeg forstod ikke språket og hadde ikke de samme referansene som de fleste her. Men så begynte jeg å tenke at det er noe flott og rikt ved det å ha et bein i forskjellige kulturer. Det er en fantastisk mulighet, sier Salinas.

– Det jeg opplevde i Argentina hjalp meg i Norge, hvis ikke hadde jeg kanskje slitt enda mer med å finne min plass her. Jeg vet hvordan det er å ikke føle seg verken herfra eller derfra, legger hun til.

Føler seg velkommen

Veronica Salinas mener monologen hennes egner seg godt på Svalbard. Hun har besøkt

Longyearbyen flere ganger, både som turist og som artist sammen med Siri Kvambe.

– Jeg har alltid følt meg veldig velkommen, og hver gang jeg har vært her har jeg veldig fort havnet i den samme samtalen om identitet som jeg hadde med meg da jeg kom til Norge. På Svalbard er alle fra forskjellige steder, og noen som egentlig bare skulle være der i ett år har plutselig vært der i mange. Hvordan er det å starte på nytt et nytt sted, hvorfor vil man være der, og hvorfor reiser man ikke tilbake der man kom fra? spør Salinas.

– Det er et spennende tema hun tar opp, med identitetens omskiftelige karakter. Her på Svalbard har vi et mange kulturelt samfunn, med mennesker fra flere nasjoner. Vi har også mange fra fastlandet som får en egen svalbardidentitet. Det er akkurat det Veronica Salinas tar opp i sitt stykke; identitet som skifter over tid. Hvem er du etter å ha bodd i Norge eller på Svalbard i mange år? spør direktør ved Svalbard Museum, Tora Hultgreen.

Går nye veier

Det er første gang museet setter opp et teaterstykke. Hultgreen omtaler oppsettingen som et lite eksperiment.

Veronica Salinas

- Født i Buenos Aires i 1977. Er halvt spansk og halvt indiansk.
- Utdannet skuespiller fra Teaterhøgskolen i Buenos Aires.
- Har bodd i Norge i sju år.
- Tar master i spansk og portugisisk litteratur ved Universitetet i Oslo og forfatterutdanningen ved Barnebokinstituttet.
- Jobber også som frilanser innen drama- og teaterarbeid.
- Har besøkt Svalbard flere ganger tidligere og hatt opptredener med Rips & Rabarbra sammen med Siri Kvambe i forbindelse med Polarjazz.
- Vant i 2008 en manuskonkurranse med «Ident og Itet». Stykket hadde urframføring på Riksteatret 7. november i fjor og er også vist blant annet på Hålogaland teater i Tromsø. Det skal vises i Kautokeino og Mo i Rana til neste år.
- Regien i monologen er ved Kai Johnsen, og dramaturgien ved Tine Thomassen.